

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

Egy évre . . . 10 K. — f.
 Hat óra . . . 5 K. — f.
 Három óra . . . 2 K. 50 f.
 Egyes számok ára 20 fillér.

BARS

POLITIKAI HETILAP.

HIRDETÉSEK

□ centiméterenként - 4 fillér.
 Nyitléri közlemények garmond-soronként 30 fillér.

Gyakori hirdetések és a velünk összekötöttesben levő hird. irodák árendjében részesülnek.

A kéziratok a szerkesztőséghez küldendők.

Kéziratok vissza nem adtnak.

FELVÉLŐS SZERKESZTŐ: Dr. Katona János.

Megjelen vasárnap reggel.

FŐSZERKESZTŐ: HOLLÓ SÁNDOR.

A hirdetőket, előfizetőket s a reklamációkat kiadóhivatalba kérjük utasítani.

A LAP KIADÓJA: NYITRAI és TÁRSA.

Barsvármegye főispánja.

Ö felsége január hó 22-én kelt elhatározásával *Simonyi Bélát*, vármegyénk alispánját nevezte ki Barsvármegye főispánjává.

A kinevezés nem okozott meglepetést; azt mint bekövetkező tény, mindnyájan tudtuk. Tudjuk, értjük azt is, hogy a kinevezés a jelenlegi székhelyen nagy örömet, lelkesedést okozott. Hogyne, hiszen a garami érdekeltség ellenfelét és az ő érdekeik legbuzgóbb védelmezőjét tüntette ki a kormány bizalma.

Csak hogy e felsőbb bizalom nem a partikularis érdekek védelmezőjének, de a közigazgatásban jártas tisztviselőnek, és főképp a válság idején is megbízható magyar embernek szólt. Ezért mi tisztelettel fogadjuk a belügyi kormány választását, melynek legfőbb törekvése a magyar alkotmány fenntartása, alkotmányos jogaink megerősítése és fejlesztése.

A főispán a kormány képviselője, s állása, mint ilyennek, bizalmi természetű. A belügyminiszter oly egyént ajánl kinevezésre, akiről felteszi, hogy a kormány intenciói szerint jár el s rendelkezéseit hiven fogja teljesíteni. Tehát e bizalom forrása országos érdekek védelme.

A jelenlegi kormány arra vállalkozott, hogy a magyar alkotmány védműveit megerősíti. Mert a közelmúlt eseményei azt mutatták, hogy alkotmányunk fellegvárjai, a vármegyék sem voltak bevehetetlenek. Az azok megvédelmezésére hivatott őrség is több helyen megtántorodott, megvesztegethetőnek bizonyult. Fájdalom, nem kell megszűnnie mennünk a példákért.

Vajjon a megpróbáltatás idején képesek leszünk-e a mostani őrséget hűségben megtartani ott, azon a helyen, ahonnan külső segítséget várni nem lehet; azon a székhelyen, mely nem edződött meg a csaták viharában? Vagy kénytelen lesz a vezér a jövőben is félre állani, és a honfiai bánat könnyein át tehetetlenül nézni azt, mint alkuszik a hűségre esküdt őrség az ellenséggel?

Isten mentsen bennünket attól, hogy a megpróbáltatások napjai ismét bekövetkezzenek, de a mi áldatlan közjogi helyzetünkben a veszedelem mindig immünens.

Az alkotmány védelmén felül — ami a mai idők főispánjainak hivatását emeli — a főispán az autonóm vármegye működésének ellenőrzésére, helyesebben szólva irányítására, segítésére hivatott. Egy egész vármegye kulturális,

közgazdasági, közigazgatási életének irányítására, mindezen erőinek kifejlesztésére. Hivatása nem avult állapotok foltozgatása, de a haladás feltételeinek előmozdítása.

Ez a nemes feladat vár Barsvármegye új főispánjára a székhelykérdésben hozott határozatunknak végrehajtása mellett.

A legutóbbi tisztújítás alkalmával *Simonyi Béla* alispán azon megnyugtató kijelentést tette, hogy tárgyilagos és igazságos lesz a vármegye vezetésében, mert ő szereti vármegyéjét és annak minden egyes részét egyenlő szeretettel karolja fel. Egy alispán, aki a törvényhatóság első választott tisztviselője, az egész törvényhatóságé, másnemű kijelentést nem is tehet.

Természetes dolog, hogy ezen kijelentésének komolysága most, új állásában erősödött. A kormányt országos tekintetek vezérlik, ugyanezt várja azoktól, kiket bizalmával kitüntetett. Reméljük, hogy Barsvármegye új főispánját a közügy pártatlan szolgálata fogja vezérelni; az új főispán ez esetben számíthat arra, hogy a közügynek igazságos szolgálatában a garami érdekeltség is támogatni fogja.

Az őszi vetések felsegítése.

Méltó aggodalommal telik el a gazdák lelke az aratás iránt országszerte, ha rá gondolkodik, hogy az ősszel elvetett mag nagyrésze a rendkívül mostoha időjárás miatt még ki sem kelhetett. Eddig hat vármegyéből érkezett egybehangzó jelentés arról, hogy a rendkívül nagy szárazság és rovarpusztítás miatt a mag teljesen tönkre ment.

Hazánk időjárási viszonyainál fogva mindig baj az, hogy az őszi vetések fejletlenek, mert nem bírják károsodás nélkül a kemény téli hidegeket s az elkésést érés folytán a júliusi meleg napok beköszöntésével megszorulnak a szemek.

A gyenge, kiritkult vetés között tavasszal a gyomok nagy számmal kapnak lábra s magvakat érlelve esztendőkre elgázostják a termőföldet.

Az őszi felsegítése történhet fogasodással és chilisalétrum felszórásával. A fejlődés siettetése szempontjából lényeges tudnunk azt, hogy a fejletlenséget a talaj szegény volta, vagy pedig a vetési munkálatok késedelme okozza-e? Kimerült talajon csak a fogasodásnak van értelme, míg a műrágya felszórásával többet ártanánk, mint használnánk.

Vidékünkön a talaj televény gazdag tartalma folytán igen kevés a sovány föld s így a gazdáknak módjában áll a vetés fejlődésének mesterséges előbbre vitele mindkét eljárás alkalmazásával.

A tavaszi fogasodásnak az őszi felsegítésnek

korolt rendkívül jótékony hatása már általában ismeretes és dacára ezen körülménynek, a gazdák idegenkednek tőle. A bizalmatlanság oka abban keresendő, hogy az alföld több vidékén tettek kísérletet a fogasodással s azt tapasztalták, hogy az ilyen vetés erőteljes bokrosodás következtében valamivel későbbben érik s így a megromlás veszedelmének van kitéve, a mitől azonban nálunk a csapadék és hőmérséklet egyenletesebb eloszlódása következtében nincs mit tartanunk.

Fogasodással a tél jolyama alatt összetömörödött föld felporhanyittatik s a növény fejlődéséhez szükséges levegő a gyökérzetet megszellőztetve, új életre ébreszti. Több gyökér képződik a lazább földben s a növény több tápanyag felvételével rohamos fejlődésnek indul.

A föld felszínének megbolygatásával megőrizzük a benne levő nedvességet, a mire rendkívül nagy szükség van az erőteljes növekedéshez.

Kis gazdáink ha rá is szánják magukat a fogasodásra; rendszeren könnyű boronát használnak, mely csak végigtáncol a vetésen, de egyáltalán semmit sem használ. Attól félnék, hogy a nehéz fogas sok vetést kitép. Félelmük azonban alaptalan, mert ha néhány szálát ki is tép, erőteljes bokrosodással sokkal több fakad helyette. Erre nézve a németek azt tartják, hogy a ki buzát fogasol, az ne nézzen hátra. Ugyancsak egy kiváló német gazda úgy vélekedik, hogy a munka akkor van jól elvégezve, ha a terület úgy néz ki, mintha friss vetés volna s csak itt-ott látni néhány zöld szálát.

Ha a vetés ritka, a fogas a sorok irányában járjon, mert így mélyebben porhanyítja fel a talajt.

Az eredményre döntő befolyása van a munka végzés idejének helyes megválasztása. Tulkorai fogasolás a csírázásban levő gyomok kikelését meg elősegíti, míg a maga idejében végzett boronálással a már növekedő gyomokat kitépjük. Viszonyaik között az április hónapot tartom legmegfelelőbbnek.

Magától érthető, hogy még kellőleg ki nem szikkadt földet fogasolni káros s már felső rétegben nagyon megkeményedett talajon a jó hatás elmarad.

Televényben gazdag talajokon sokszor megtörténik, hogy a vetést telen át a fagy kiemeli s így megszakítja az összefüggést a növény gyökere és a föld között.

Igy lefagyott vetést kora tavasszal meghengerelünk s ha a gabona megeredt, következhetik a fogas munkája.

Szeles időben nem célszerű fogasolni, mert a föld felszíne túlságosan rohamosan szárad ki.

A felsegítésnek második és a mostani viszonyok között sokkal fontosabb módja a felültrágyázás. E célra a mesterséges trágyák közül a chilisalétrum legmegfelelőbb, mert légenyirtó hatásánál fogva a levélzet fejlődését

dését elő segíti. Erőteljes levélzetű növény a földben lévő tápláló anyagot teljes mértékben hasznára tudja fordítani.

Sovány talajon is ideiglenesen felsegíti a vetést ez a műtrágya, de ha már a benne fekvő tápanyag elfogy, még jobban sanyilódik tovább a gabona.

A chilisáletromból katastrális holdanként 50 kg.-ot szórunk a föld felszínére kora tavasszal lehetőleg egyenletesen.

Ha a vetés nem nagyon gyenge, ezt a mennyiséget 25-25 kg.-os két részletben szokták elszórni 2-3 heti időközben azért, hogy ha az első részlet megtette a hatását, a második részlet fölöslegessé válik. Mivel ez évben nagyon sok lesz a gyenge vetés, az egész 50 kg.-ot elszórhatjuk egyszerre minden káros utókövetkezésmény nélkül.

Az elszórt műtrágyát befogadjuk, hogy a benne levő tápláló anyagokat a növény mihamarább felvehesse és hasznára fordíthassa. Figyelemre méltónak vélem felemlíteni, hogy a chilisáletromot korán reggel harmatos vetésre elszórni — kivált ha nap-sütés van, nem szabad, mert a gyorsan felolvadó s a vetést elégti. Borus időben a kiszórás minden veszély nélkül eszközölhető a reggeli órákban is. A chilisáletrom beszerezhető bármely hazai gyárban, méter mázsánként 31 korona árban.

Vásárlásnál mindig ki kell könni, hogy 15-16 % légeny tartalmu és perklorát mentes legyen. Ez egy igen ártalmas anyag, mely a gabonakalász fejlődését megakadályozza.

Mint hogy a sönemű anyag a levegő nedvességét mohón magába szívja, és ezáltal megcsomósodik, celszerű azt száraz helyen tartani. Tagadhatatlan, hogy a chilisáletrom a legdrágább műtrágyák közé tartozik, de a jelenlegi viszonyok között a rá kiadott pénz mindenesetre a magas termésben jóvedelemmel térül vissza.

A fent elmondottak tekintetbe vételénél az itteri talaj- és időjárási viszonyokat ismerő

gazdáknak lenne alkalmuk ez év tavaszán a jövőre nézve is értékes tapasztalatokat szerezni próba útján arról, hogy a tavaszi fogasolás és felültrágyázás milyen hatással van e vidéken az őszi gabona fejlődésére.

Bencze Imre.

A delegált bizottság felirata a belügy-ministerhez.

Nagyméltóságú Belügyminiszter Ur!

Kegyelmes Urunk!

Boravármegye törvényhatósági bizottsága 1907 évi december 12-án tartott rendkívüli közgyűlésében 842/10497 sz. a. határozatot hozott, melylyel a törvényhatóság székhelyének Ar Marótól Lévára áthelyezését elrendelte; egyben bizottságot küldött ki, mely a határozatot Nagyméltóságodnak bemutatssa, ahoz Nagyméltóságod hozzájárulását kéri, s az áthelyezést előkészítse.

Mi, mint a törvényhatóság által kiküldött bizottság hozzuk e (.) alatt ide csatolt határozatot s kérjük Nagyméltóságodat, hogy azt megerősíteni, szükség esetén törvénybe iktatása végett a szükséges lépéseket megtenni s mindezzel a határozat végrehajtását elősegíteni meggyeskedjék!

Kevés mondani valónk van Kegyelmes Urunk!

A törvényhatósági igazgatás némely kérdéseiben Nagyméltóságodhoz tett többrendbeli előterjesztéseinkből s az ezek kapcsán rendelkezésre bocsajtott, tulajdonképpen a törvényeségi székhelynek Lévára helyezése ügyében létesített, nagy részben azonban itt is alkalmazást felő memorandumunkból nem csak viszonyaink ismereteseke Nagyméltóságod előtt, de — úgy vejjük — meggyőződött arról, hogy állami és törvényhatósági, kulturális és nemzetiségi, gazdasági és adminisztratív - szóval minden figyelembe veendő - tekintetek indokolják, sőt parancsolják törvényhatóságunk határozatára foglalt álláspontjának elfogadását.

Ismeretéseibe, széleskörű fejtegetésekbe ezért nem is bocsajtkozunk. — Csúpan néhány megjegyzést teszünk a törvényhatósági határozattal összefüggésbe hozott s ellenfeleink álláspontját megrögzítő állandó választmány javaslatára, magára a törvényhatósági határozatra s az állandó választmány

javaslatának egynemely, a sulynak legalább látszatával bíró indokára.

Az állandó választmány javaslata 20 szóval 10 ellen állapított meg - eltekintve egyéb okoktól, főleg — azért, mert annak idején elmulasztottuk arról gondoskodni, hogy törvényhatóságbeli többségünk megfelelő számarányban foglaljon helyet a választmányban.

Mellékesen megjegyezzük, hogy e mulasztásunkat — a december hó 19-én tartott közgyűlésben, midőn az áll. választmány tulnyomó részben garamvidéki bizottsági tagokból alakítottatott meg - helyrehoztuk.

A székhely áthelyezését elrendelő törvényhatósági határozat 21 szótöbbséggel hozatott. — Valójában egyetért velünk a törvényhatósági bizottsági tagok 2/3, s a vármegyei lakosok 3/4 része.

Természetesen találja Nagyméltóságod, hogy mindkét párt — úgy a statusquonak, mint az áthelyezésnek hívei — minden lehetőt előkészített, hogy tagjait mozgósítsa; de míg az előbbiek előnyére szolgált a székhelyen lakás, a székhelytől kisebb távolság, s úgy a hivatalos összeköttetésnek, mint a helyi társadalomnak megnyilatkozott teljes sulya; minket — az ellenpárt előnye közül egyet sem rendelkezőket — bénított a nagy távolság, a téli időszak, s az ezzel kapcsolatosan jelentkezett kedvezőtlen időjárás.

Igen hatásos üszökként került néhány hét előtt közénk s az elhelyezésünkönél fogva is mindig és mindenben hozzánk tartozott Ujbánya és Körömcz városok, illetve az ott lakó th. biz. tagok közé a gsztkereszti járás kettősztatásának kérdése; mely az e városokbeli bizottsági tagok nagy részét a közgyűlésen való megjelenéstől visszatartotta.

De tovább nem részletezzük, mert a részletek nem fontosak.

A határozat meghozatott. — S ha a 21 szótöbbséghez hozzászámítjuk az állami, törvényhatósági és társadalmi szempontok sulyát: a határozat végrehajtása mellőzhetlen szükségességgnek bizonyul.

A választmány indokai közül nem terjeszkedünk ki a történelmi szempontra, habár az áll. választmány Lévának a török hódoltság előtt központként volt szereplését hallgatással mellőzi s így a történelmi hüségnek

T A R C A.

Rablók a huertán.

Irta: Ch. V.

Amikor Sento reggel kinyitotta szalmaviskójának az ajtaját, a tekintete egy összehajtogatott papirdarabra esett, amely a kulcsukba volt dugva.

Szét nyitotta a papírost és olvasta. Semmi aláírás. A levélben azt követelték tőle, hogy a lakóházzal szemben lévő kenyérsütő kemencéjébe tegyen le negyven durót. Különben baja lesz.

Ezek a banditák remei voltak az egész nagy vidéknek, az egész valenciai huertának, ha valaki kísérletet tett, hogy ne élégtse ki a követelésüket, akkor egy nap a szántóföldjét elpusztítva, a vetését pocékká téve találta, s azonkívül arról is biztos lehetett, hogy egyszer csak éjjel rászáll a vörös kakas a házára.

G. farró a vidék legvakmerőbb s legmarkosabb legénye megesküdött, hogy leleplezi a gonosztevőket, s az éjszakáit a nádasba fekve, töltötte, puskával a kezében, leselkedve. S mi történt? Egy reggel a holttestét összehuzott koponyával s felhasított gyomorral találták meg az árokban. Sohasem tudták meg, ki tette.

Még a valenciai újságok is irtak a huertában uralkodó állapotról, ahol éjszakára az emberek eltorlaszolták a házak ajtaját, s önző félelmükben nem törődnek a szom-

szédaikkal. Ami az alkadét, Antoniot illetve, az szitkozódott, káromkodott, mint a pogány, valahányszor a többség, aki mint nagy kortest kissé respektálta, szemrehányásokat tett neki. Esküdözött, hogy ő és testvére Sgro, az alguazil majd megmutatják egyszer csak azoknak a gazembereknek.

De azért Sentionak távolról sem jutott eszébe, hogy az alkád-hoz forduljon. Minek is? Hogy üres hencogést halljon?

Csak anyai volt bizonyos, hogy negyven durót követeltek tőle, s ha nem teszi bele a kemencébe a pénzt, akkor a fejere gyújtják a házat. Irgalmas Isten! Cinos, helyes kis házacskáját, melynek a fafa hófehér, az ablak rájája meg világos kék volt, előtte pedig szőőt s két rózsabokor virított! S ezt a kistertet nádkerítés vette körül, hogy a tyukok el ne pusztítsák a veteményeket. Szembe vele állt, mint valami óriási vakondtúrás, a kenyérsütő kemence. Ez volt Sentionak egész birtoka, mely magába zárta legkedvesebbjeit, a feleségét, három gyermekét, két lovat s tehenét, amely a városban való eladásra mindennap hat reá ára teljes adott, Mennyi izzadságceppnek hu'lott Sentionak addig bele a barázdákba, amíg összerudta kaparni azt a marék durót, amelyet fázékba rakva ázott el ágya alá! S most egyszerre jönnek ezek a kutyák és el akarják ezt a pénzt vinni! De inkább a fejét

le engedi vágatni! . . . Békességes ember volt, az egész huerta tanuskodhatik róla. Soha veredésbe nem keveredett bele, a korcsában is ritkán látták. Egyetlen gyögyörűsege az volt, hogy Eiza és három gyermeke számára dolgozzon és kapargasson. De ha ki akarja rabolni, akkor majd ő is megmutatja, hogy legény a talpan. Békés szívében feltámadt az arab kereskedők haragja, akik, hogy beduinok verjek, lábbal tiporják, ütörik, de oroszánná változnak, ha a vagonukhoz nyul valaki.

A nap mult és Sento még mindig nem tudott semmi okosat kitalálni. Ekkor szorultságában elment a szomszédos szalmakunyhó lakójához, egy öreg emberhez, aki semmire sem volt használható, csak arra, hogy szénát szálljon a hegy oldalán, de akiről azt beszélték, hogy fiatal korában nem egy embert küldött el „deszkát áruini.“ Tőle akart Sento tanácsot kérni.

Az öreg figyelmesen hallgatta s közben szemével folyton a cigarettát nézte, amelyet dagadt, érdes kezében sodogott. Sento jól teszi, ha nem akarja odaadni a pénztét. Bátor ember kiáll az ország útjára, ha rabolni akar, ott a maga bórét is kockára teszi! Ő a szomszéd hatvan esztendő, de próbálna valaki neki írni ilyen fenyegető levelet! Szóval ugy-e, elhatározta Sento, hogy megvédelmezi vagyonát?

Az öregnek szilárd nyugalma átragadt Sentiona is, aki mindenre képesnek érezte

nem felel meg; de nem terjeszkedünk ki arra, mert nem döntö.

Nem terjeszkedünk ki az 1902-iki az egyéni impressióból származott s komoly indokokra nem támaszkodott Szélfelé nyilatkozatokra sem, mert állandósági jellegű azoknak nem tulajdoníthatunk.

Nem a megközelíthetőség kérdése sem, mert — a ezt memorandumunkban részleteztük — egy tekintet a térképre igazolja, hogy míg Ar-Maróthot a vármegyének csak kis része közelítheti meg nagyobb nehézség nélkül, addig Léva a törvényhatóság $3/4$ részének szíve az év bármely szakában, bármely időjárásban könnyen elérhető s az élet minden viszonylataiban keresett gócpontja.

De az Ar-Maróth jövőjére, az áthelyezéssel járó költségekre s a nemzetiségi kérdésre utaló indokokhoz van néhány nagyobb figyelemre méltatni kért szavunk.

Eltekintve attól, hogy oly sully-l bírósági érdekek előtt, melyek az áthelyezést követelik, el kell törpülnie egy község s itt tulajdonképpen néhány ember, házbirtokos érdekének: az elrendelt székhelyváltás nem is jelenti Ar-Maróth tönkjét. — Mert hiszen ismeretes ott az élelmezés nehézsége, annak, ugy a lakbérének drágasága, sőt alkalmas lakásoknak hiánya; 20—25 tisztviselő családnak elköltözése a közforgalomban állandó nyomokat nem hagy, vagy éppen alkalmat teremt arra, hogy a viszonyok egyensúlya helyre álljon.

Az áthelyezéssel járó költségek kérdése meg van oldva.

A lévai uradalomnak s a vármegyei központ befogadására, s némi pótlással kényelmes befogadására alkalmas lévai várkastélynak tulajdonosai, a külföldi, de hazánk viszonyai, vármegyénk s városunk érdekei iránt melegen érző Schoeller család felajánlotta a várkastélyt féláron, 80000 koronáért, a törvényhatósági székhely céljaira. — Sőt a család feje, lovag Schoeller Pál a vételár törlesztésére maga 25,000 kort. ajánlott fel. — Léva város intézetei fedeznek 30,000 koronát. — A hiányzó 25,000 koronát s a némi átalakításokra szükséges mintegy 10 ezer koronát kifizeti Léva város társadalmá.

Az áthelyezés tehát egy fillérel sem fogja megterhelni sem a vármegyét, sem az

államot, de még a városunkat sem, az erkölcsi testület.

Ami a nemzetiségi kérdést illeti, éppen a komoly, magasabb látókörű tekintetek parancsolják, hogy a vármegye erői egyesítve működjenek a nemzeti állameszme szolgálatában.

A nemzetiségi kérdésnek nevezett bajok kezelésében három fő momentum jelentkeznek: a magyarosítás, a nemzetiségi igazítás megelőzése és szükség esetén ennek elnyomása.

Ellenfeleink mindhárom momentum panacea-ja gyanánt jelölik meg a dicasterialis hatóságoknak, a tvhatósági, törvényszéki, és p. ő. igazgatóságigszékhelynek Ar-Maróthon összpontosítását.

E hatóságok mindenestre hatalmat képviselnek, csak hogy a nemzetiségi bajok szanálása, melyre alkalmasnak egyedül a magyarosítást, ugy is mint a nemzetiségi igazítás megelőzésének, illetőleg kizárásának egyetlen végleges hatású szerét jelöljük meg, nem hatalmi, hanem társadalmi kérdés!

Az adott helyzetekben szükség lehet ugyan a nemzetiségi igazítások hatalmi szemmel tartására, azok esetleges fejleményei visszaszorítására. — De ezt nem ama dicasterialis hatóságok, de kizárólag a néppel érintkező, hivatásuk magaslatán álló szolgabírák és körjegyzők végezhetik.

Nem is magyarosíthatnak ama hatóságok. — Példa erre maga Ar-Maróth s vidéke, hol csaknem 200 év óta székelt a törvényhatóság és törvényszék s a nép ma is tót s — maguk ellenfeleink bizonyítják — alkalmas anyaga ma is az igazításnak.

Csak is az erős, felszívó képességgel bíró magyar társadalom magyarosít és sokszorozott erővel teljesítheti a funkcióját, ha oly hatalmas szervek állanak segítségére, mint azon hatóságok, melyek magukban hatás nélküliek, de alkalmasak arra, hogy a nemzetiségek nagyobb vidékeit, azok nagyobb tömegeit vonzzák, vezéreljék az átalakító magyar társadalom közelébe.

Léva a felső Garam völgy tót medencéjének alsó szélén fekszik s a sphaerájába esett nemzetiségi községeket ama hatalmas segédzervek nélkül is, csupán erős chauvin magyar társadalmával vagy egészen magyarokká tette, vagy eddig legalább azt idézte elő, hogy a tót falvak felhőt lakóssai már értenek, ifjai beszélnek magyarul, szívben

és lélekben pedig mindannyian s teljesen velünk együtt érző magyarok!

E hatás előbb csak a Garam folyóig terjedt, de mióta a felső garam-ölgyi (Léva Garamberzenczei) vasút kiépült, kezd e völgy jegesakabba csúcsáig nagyon észrevehetőleg fejlődni.

Tót testvéreink itt Léva keresik és találják a kulturát, kereskedelmet, ipart, piacot, a munkát, a tökéletesedésnek és megélhetőnek összes tényezőit; érintkeznek s rokonnulnak velünk.

És mennyivel fotózódniék a lévai színmagyar társadalom ezen — a nemzeti eszme terjesztésére — oly üdvös hatása, ha őt ezen munkájában az itt elhelyezendő hatalmi, kormányzati szervek is segítenék; ha ezek által felszívó hatását a nemzetiségi vidékek nagyobb részére is kiterjeszhetné. — Ezek által Léva, mely magára hagyva, önjerejéből is a fejlődés útján igen figyelemre méltó haladást tett, mely a saját vidékén a termelést, az ipart, a kereskedelmet virágozóvá tette, kulturát létesített, a kulturának, humanizmusnak templomokat emelt — a felvidék hatalmas magyar emporiumává válnék.

Már pedig bizonyos, hogy ily vidéken, ahol a magyarság nemzetiséggel érintkezik, az erőket nem szétforgácsolni, de egyesíteni kell. — A társadalmi és hatalmi tényezők egyesítése erős gócpontot teremt, mely magyar kulturális hivatását sikerrel teljesítheti.

Elenkező esetben, mint Ar-Maróth példája igazolja, a hatalmi eszközök a megfelelő társadalmi talaj nélkül hatástalanok maradnak; az azokban elhelyezett erő kárba vész.

A közeimult idők szomorú tapasztalatai a nemzet közóhajtása gyanánt vetették felszínre a magyar alkotmány biztosítékait. — Ezek között mint legerősebb védőbástya áll a magyar vármegye. — De éppen a közeimult tapasztalatai is azt követelik, hogy a vármegyét is meg kell erősíteni az alkotmányvédelem szempontjából. — A vármegyének, a vármegye tisztikarának erőssége az, hogy válságos időkben támaszt és segítséget nyerjen a vármegye közönségében, a megyei központ magyarságában. — Hogy a vármegye ezen legfőbb hivatásának megfelelőhessen, szükséges, hogy központi szervei oly talajba legyenek ültetve,

magát, hogy védelmezze a gyermekei kényerét.

Az öreg olyan ünneplésséggel, mintha valami ereklyéről volna szó, elővette az ajtó mögött háza kincsét, egy rozsdás puskát, amelynek a vége tölesérszerűen kiszélesedett. Mosolyogva simogatta meg a szűz túsát.

Majd ő maga tölti meg a fegyvert, mert ahhoz ért valamelyest! A remegő keze valószínűleg megijűhódott belé.

Csak nem kell takarékoskodni a puska-pporral! Egy egész marékkal beletömött! Valami régi kenderkötésből csinált hozzá fojtást. Most aztán bele még hat-hét darab öreg szatymát, arra rá néhány nyúl-sőrétet, meg egy marék madársőrétet is és végre jól le kell fojtani az egészet.

Azuap este Sento azt mondta a feleségének, hogy az éjszakát a kertben tölti, mert nyitva kell tartani az öntöző csatornákat. Az asszony hitt neki s a gyerekekkel együtt korán lefeküdt.

Amikor Sento kilépett a kertbe, szorgosan bezárta maga után a ház ajtaját. Tekintete a derék öregre esett, aki ott állt a hoidtényben a fűgefá alatt s a puskát a hóna alatt tartotta. No, hát csak vigyázat. Sentonak nem kell egyebet tennie, csak 'efeküdni a sűvény mögé s célozni a kemencére. Amint jönnek a gazemberek, s a kemencében elkezdnek tapogatni, hogy hol a pénz, elüti a puskát. Egész egyszerű dolog ez. A gyerek is megteheti.

Sento a bölcs tanácsra végig nyult a földön két muskátli bokor között, a kunyhó árnyékában. A nehéz puskát ott fektet a kerítésen, a kemence felé irányítva. Lehetően volt nem találni. Csak el ne veszítse nyugalmát, s időben elrántsa a kakast. Jó éjszakát barátom! Neki, a szomszédnak ugyan nagyon tetszenek az eféle dolgok, de azért hazamegy, mert unokái vannak s egyébként is legjobb egyedül lenni, amikor az ilyen ügyeket hozza rendbe az ember.

Az öreg elment, miközben óvatosan körültekintett, mint az emberek teszik, akik a huertán szoktak bolyongani, ahol minden bokor mögött ellenség lappang.

Sento rettenetes elhagyottnak érezte magát, mintha az egész határban nem lett volna élő lény rajta, még „azokon“ kívül, akik nemsokára jönni fognak; adná az Isten, hogy ne jöjjenek! A puskát néha megnyirkordult, amikor a nádkerítéshez ért. Mit érzett Sento? Fázott? Nem. Félt. Szent Isten, mit mondana az öreg, ha látná, hogy hogyan reszket? Sento lába oda ért a kunyhó falához, s arra a gondolatra, hogy e fal mögött Eliza és a kicsinyek alszanak, az ő kezén kívül minden védelem nélkül, s hogy az a veszedelem fenyegeti őket, hogy kirabolják, a lelkekben egyszerre visszaszállt a harag; dühösen tekintett körül.

A levegő megzendült, mintha valahonnan messziről, nagyon messziről karéknymost löne, a

hangja szállana alá. A valenciai Miguelette tornyának az órája volt. Kilenc óra. A távolból hallani lehetett egy taliga nyekergését. A majorságokban ugattak a kutyák, a közeli pocsotákban a békák vartogattak.

Sento olvasta Miguelette órájának az útéseit. Ez volt az egyetlen dolog, ami ébren tartotta, mert fekvő helyzete és mozdulatlansága kezdte megbénítani a tagjait. Tizenegy óra. Már bizonyosan nem jönnek el. Isten felébresztette bennük a lelkiismeretet.

A békák egyszerre elhallgattak. Az övényen két sötét alak jött alá, Sento kutyának nézte őket. De egyszerre felgyenesedtek. Emberek voltak, akik lehajolva, csaknem mászva haladtak előre.

— Itt vannak, — dühnyögött Sento, s a foga vacogott. A két ismeretlen körültekintett, mintha lestől félné. Keresztül kutatták a nádas bozótját. Azután a házhoz közeledtek s bekandikáltak a kulcslyukon. Kétszer is elhaladtak Sento előtt anélkül, hogy ez képes lett volna megismerni őket. Köpönyegbe voltak burkolózva, amely alól kilátszott fegyverük csöve. Ez fefokozta Sento bátorságát. Valószínűen ugyanazok voltak, akik megölték Gafarrot. Tehát ölni kell, ha meg akarja védelmezni az életét.

Most odamentek a kemencéhez. Az egyik lehajolt, s beledugta a kezét. Épen lövére állt, Santonak csak meg kellett volna nyomnia a ravaszt. De nem! Ha an messziről, nagyon messziről karéknymost löne, a

ahol a magyar nemzeti törekvések elevenen élnek, ahol a hivatalos apparátust nemzeti munkájában a lakosság egységes ereje segíti. — A bars megyei magyarságnak szíve, mozgatója és gócpontja: Léva. — A közelmúlt idők eseményei tanuskodnak erről.

A passzív rezisztencia idején a vármegye sulypontja önként és magától Lévára helyezkedett: itt alakult meg és innen működött az alkotmányvédő százazs bizottság, mely a központi közigazgatási tisztviselők ellátásáról is gondoskodott; itt volt akkor a nemzeti ellenállás erős bástvája, mert a hivatalos kö-pontot — Ar-Maróthot — megfelelő társadalmi védelem hiányában könnyű szerrel hatalmába kerítette egy névtelen politikai kalandor.

Igy áll a kérdés, Kegyelmes Urunk, lehetséges-e kevesek magánérdeke miatt a status-quo-t fentahagyni, a vármegye szunynyadó erejét a közigazgatás chablonos vitelében kimerülői engedni, vagy pedig a közérdek szempontjából át kell helyezni e hatalmat az élér, a tevékenység azon modern kohójába, mely százados harcok okozta romokon is saját erejéből újra felépült, néhány évtized alatt a pusztítást nemcsak kiheverte, de magyar kulturális védművekkel látta el magát, ezek segítségével vidékeket alakított át és tett képesekké a létért való nehéz küzdelemre?

Kegyelmes Urunk! Kérjük a törvényhatósági bizottság fent idézett határozatának a közérdek szempontjából való végrehajtását.

Kelt Léván, 1907 évi dec. hó 31-én.

Barsvármegye törvényhatósági bizottságának nevében: *Holló Sándor, Báthy László, Belcsák László, Balogh János, Bihary Kálmán, Dombay Vilmos, Csekegy Vilmos, Godin Karoly, Kazy János, Kachelman Karoly, dr. Kmoskó B. L., Leidenfrost T. vadár, Levatic Gusztáv, Lócsay Imre, Ordódy Endre, Vargha József, Wetzel István, Vízny Ferencz, dr. Zelenyák János, Zongor János* — delegált bizottsági tagok. — A kérvényvet aláírták még a küldöttségben részt vett bizottsági tagok is.

Levél a fővárosból.

Budapest, 1908. év január hó 22.

Az újszandó legörvendetesebb eseménynek mondják, hogy a pénzpiac helyzete kedvezőbb lett, mert már bőven van pénz. Ez a pénzügyi szakkörök véleménye; — a szocialisták viszont azt hangoztatják, hogy

Szegény Santo megint egész testében elkezdett remegni, a félelem hideg veritékkel borította el testét.

De közben a másik, aki félrebb állt, türelmetlenné vált, s közeledett a társához, hogy segítsen neki keresni. Egy sötét tömeg volt a kettő, testük eltakarta a kemence száját. Olyan kedvező volt az alkalom, amint csak lehetséges. Bátorság, Santo, tüzelj! . . .

Rettenetes dördület rázta meg az egész huertát, a kiabálás és ugatás viharát zúdítva fel. Santo szikratömeget látott s égő fájdalmat érzett az arcában. A puska kiereszt a kezéből, megnézte, hogy nem szakadt-e darabokra.

A kemence előtt nem látott semmit, a rablók bizonyára elszaladtak. Santo a példájukat akarta követni, mikor kinyitotta a kunyhó ajtaját, s Eliza jelent meg méccsel a kezében. A dördülés felébresztette, kijött, ijedten kiabálva az ura nevét.

A mécs vörös, lobogó fénye elvilágított a kemencéig. Ott hevert két ember egymáson.

Santo jól talált, a vén puska megtette kötelességét. S amikor a halottak arcába néztek, ijedten kiáltottak fel: Antonio volt az egyik, az alkádó: a másik pedig testvére: Sigro, az alguazil.

soha olyan koldus nem volt az ország, mint most. A két ellentétes érdekkör között egykedvűen áll a hivatalnok osztály, mert igaz ugyan, hogy semmije sincs, de az legalább biztos, akár jó, akár rossz a pénzügyi helyzet.

Ezt a semmit, amelyről bizonyos, hogy mindég semmi marad, — erősebben készült megadóztatni a már nyilvánosságra hozott adóreform. De erősen felzúdult a reform ellen a főváros iparos-, kereskedő- és gyáros-lakossága is, mert úgy látják, hogy újabb terhek fognak rájuk nehezüdni. Nagyon jellemző, hogy a magyar törvények milyen érthetetlen nyelven vannak szövegezve: a kormány határozaton azt hirdeti, hogy az adóreform könnyíteni fog a népen; — a nép és az iparos meg kereskedő viszont rejtett adóemelést lát a javaslatban. Egyik fél se enged a maga álláspontjából, s aki elől-vassa a javaslatokat, még kevesebbet fog tudni, mint azelőtt.

Az én véleményem ebben a dologban az, hogy nem jó hinni a finansnak, akár-milyen 13 próbás kormánypárti is az ember. A tapasztalás azt mutatja, hogy abból még mindig baj lett, ha a finans valami újat eszelt ki.

Sokkal jobban foglalkoztatja azonban ennél a főváros lakosságát. — s valószínűleg az egész országot, — a készülő választói reform. A szocialisták már lövére készítik elő a nagy ágyút: a politikai tömegsztrájkot. Ez a különben igen készséges vállalkozás is csak a főváros agyonvásárgatott, már csaknem börtöni is megfosztott lakosságát sújtán első sorban.

Október 10-én, a képviselőház megnyitására napján már kaptunk izelítőt ebből a csomaggal. Csak épen a villamos vasutasok mentették meg Budapestet arról, hogy kihalt városnak lássék. A szocialisták ugyan a villamosok menetét is be akarták e napra szüntetni, de ez a tervük nem sikerült. E képezhető, mi várna a pesti emberre, ha a politikai tömegsztrájk terve sikerülne. De már úgy vagyunk, hogy bizonyos fásult egykedvűséggel tekintünk a jövő elé; — hiszen már sokkal rosszabbul ezután se lehet, mint ahogyan most van.

Gyermekkoromban az elemi iskolai tanító a nehéz fejű nebulóknak azt a találos kérdést adta föl, hogy ha egy kilo lisztára 15 krajcár, mibe kerül akkor egy két krajcáros zsemle? Erre a kérdésre a pesti ember ma már nem tudna hamar feleletet adni, mert a válasz bonyolult számításokat kíván. A két krajcáros zsemle kerül ugyanis:

- 1) 4 fillérbe;
- 2) bosszankodásba, hogy ugyan meddig lehet még mindig kisebb zsemlet készíteni;
- 3) sopankodásba, mely a fölött van, hogy mi lesz velünk, ha ez így megy még tovább is;
- 4) ebből folyólag egy adag elkeseredésbe, aminek következménye természetesen
- 5) eltárgyalatlanság, tovább pedig
- 6) rossz emésztés; s hogy tovább fűzzük a láncot:
- 7) sorra kerül az emésztést előmozdító orvos-szer, — sőt makacsabb baj esetén
- 8) orvosi honorárium; — de itt még mindig nincs vége, mert a gyomrát elrontott embernek nem szabad nehez ételeket ennie. A két krajcáros zsemle árába be kell tehát számítanunk még
- 9) a finomabb koszt árát. Aki pedig ennyit búsol egy rongyos zsemle miatt, az méltan tarthat arra jogot, hogy valami kedvezőtlen után is nézzen. Sorra kerül tehát ezután
- 10.) színház, cabaret, vagy orfeum-jegy,
- 11.) előadás után egy kis cigányzene a kávéházban, súlyosbítva egy pikoló feketével,
- 12.) kapupénz
- 13) s ha valaki nagyon is fölvidult, akkor újra orvos, gyógyszer, legjobb esetben egy kis szóda, stb., stb.

Tessék tehát kiszámítani, hogy mibe kerül egy két krajcáros zsemle Bud.-posten!

Lévai.

Az alkohol és a tüdővész.*)

A mai kornak két legrombolóbb betegsége az alkoholizmus és a tüdővész.

Mint két elválhatalan társ követi egymást; a hol az alkoholizmus befészkelte magát, ott nyomon követi a másik ember irtó kór: a tüdővész.

Nem csoda tehát, ha a mai művelt társadalom minden követ megmozdit, hogy a nép zöme előtt meggyújtja a felvilágosodottság fátylóját, elriasztó példákat tár elő, az alkoholizmus veszélyező következményeiről.

Az alkoholizmus minden rossznak a csiráját magában hordja; nem elég hogy az áldozat saját szervezetét teszi tönkre, hanem az anyagi romlás és pusztulás küszöbére lép s magával ragadja hozzátartozóit, ártatlan gyermekeit, és igen gyakran egy család végpusztulásához vezet az apa gonosz szenvedélye.

Daczára azonban a társadalom mentő-actióinak, mit tapasztalunk; azt, hogy az alkoholizmus gonosz demona minden körökben egyaránt pusztít a hódítja áldozatait.

Az urí körökből a finom szeszeknek (pezsgő-, bor-, sör-, likőr) hódolóit kerülnek ki; a munkás osztály pedig megelégszik a közönséges gabona és burgonyából gyártott szeszszel.

Végredményben egyre megy; mindössze az a különbség, hogy a közönséges szesz idegromboló hatását hamarabb fejtvén ki, a szervezet gyorsabban tönkre megy.

Nyomába lép azután az anyagi elszegényedés, az erkölcsizülés és a tün.

Nézzük végig a napi krónikákat, mit látunk; azt, hogy a legőbb fekezhetetlen indulatból eredő büszsét, lopások, közérkölc-ség ellen elkövetett veségek titkos rugóját, képezi az alkohol; illetőleg az alkohol által meggyengített erkölcsierkek alá-állása.

Milyen tisztelt közönség! Ha már így nagyvonásokban esetenlen a társadalom ezen kóros szenvedélyét, engedjék meg, hogy már most annak részleteibe hatolva, első sorban is magának az alkoholnak eredetét ismertessem.

A borszesz cukor tartalmu folyadékából erjesztés által lesz előállítva.

Ezen kívül képződik a náduokorból továbbá dextrinből, keményítőből, h. ezek előbb, szálló — illetőleg gyümölcs-cukorba átmennek. — Maga az erjedés pedig oly módon történik, hogy a levegőben lebegő állapotban folyton jelenlévő u. m. erjesztő gombák ezen cukortartalmu folyadékba bele esnek s ott mint kedvező talajban rendkívül gyorsan megsaporodnak, miközben az egész folyadék tömegvegyi átalakuláson megy át; u. is a cukorból alkohol tej óis; erjedéskor a folyadék egész tömege megzavarodik, belőle szénsav válik ki, miközben meg melagszik s ennek megfelelőleg térfogat nagyobb lesz. — A borszesz erjedés legelőkelőbb 9-25% között.

A vitzelen borszesz egy könnyen mozgó égető maró izű folyadék, mely könnyen meggyulad, és a levegőn halvány kékes lángal korom nélkül elég.

Ez tehát azon folyadék, a mely a szesz italoknak alkatrészet képezi es pedig különböző % -ban.

A bor, tartalmaz belőle kb. 6-20% -ot, a többi alkatrészt viz, borkősav, és aromás anyagok.

A sör, mely terjesztés uján csirázó árpából állítatik elő, komió hozzáadásával, tartalmaz 3-7% alkoholt, a nehéz angol sörök 8-20% -ot, van azon kívül benne bizonyos % szénsav és 0-5% fehérnye. Innen van a sörnek némi tápláló értéke.

A pálinkában és a likőrben ezetnél sokkal magasabb % alkoholt van. — A likőrnek pl. kellemes ízét magas fokú cukor tartalma és a benne jelenlévő u. n. aromás anyagok képezik.

A Cognac pl. nem egyéb, mint a bor alkoholjának tiszta párlata; tartalmaz kb. 60-65 % borszeszt. — Szép narancs sárga színű onnan nyeri, hogy tölgyfából készült hordókban szokták tartani, miközben a

*) Az ideit első tudományos előadás a főgimnáziumban. Tartotta Dr. Domján Lajos január hó 16-án.

fából csekély cseresav is átmegy a folyadékba.

Említettük az imént, hogy alkohol nem csupán cukorból, hanem egyéb gabona nemekből is előállítható. Így pl. az angolok kedvelt whiskey-je nem egyéb mint gabonapálinka.

A tengerészek által annyira kedvelt arrak pedig rizsből készül, tartalmaz kb. 40-50 %/o borszeszt.

A rumot eredetileg nádcukor készítésekor képződő seprőből erjesztés és átpárolgatás után állítják elő, ezen kívül pedig aromás és fűszeres anyagokat adnak hozzá. — A jamaikai rum pl. ananász nedvvel készül. — Borszesz tartalma 45-50%o.

Míg az alkohol tartalma főyadékok csoportjába volna sorozható a tatárok által annyira kedvelt erjesztett lótej, a Kumisz. R-csöpje a következő: 10 liter lótejhez 150 gr. mézet kevernek, s azután vászon zacskóban p-pat tesznek beleje, mely 100 gr. buza lisztből, 34 gr. összezuzott kölesből, ugyanannyi sör élesztőből és elegendő lótejből áll. — Az egész tömeg hordóban langyos helyen tartatik s azt többször megkavarják. Az erjed s 30 óra alatt bekövetkezik, azután hideg helyre teszik s állni hagyják fel napon keresztül, ekkor vászondarabon átszűrjük és palackokba teszik, bedugaszolják s 2 nap múlva már ítható.

Munkás népnél által annyira kedvelt pálinka nagyobbra burgonya, kukorica és rozsából kész előállítva.

Jobb faját kezezi a pálinkának a gyümölcsökből (szilva-, szeder-, cseresnye satb). készített pálinka.

Milyen tisztelt közönség, ennyi féle fajta van tehát amaz ember életét rövidítő és elmét tompító s minden rosszra csábító folyadékknak, ha az azzal való visszaélés rendszeressé válik.

Az alkoholonak mértékletes élvezete, a szervezetre kifejtett hatásában is mérsékelt marad. Igalmi állapotot vált ki, ami nyilvánul a szív működésének fokozódásában, a vérkeringés, megerőnkül, az agyvelő működése élénkebbé válik, az arcz kipiros, kimalogszik, az ember beszédesebb lesz, azaz ott esetleg jelen volt fáradtsággeret megcsúszik.

Az alkoholonak ezen tulajdonságaira volna tehát visszavezethető, ha társaságban ezen segítő társához folyamodunk, hogy pár órára mintegy feledtesse velünk a minden napi élet ügyes bejós goodjit.

Ujabbban azonban számos a rendszeres alkohol és pedig a tömény alkohol élvezet, nyi válnuljon az akár cognac, akár likőr alakjában — nem képezi már kizárólag a férfiak kiváltságát.

E tekintve a munkás osztály nőitől, művelt társadalmunk hölgyei is hódolnak immár az alkoholonak.

Összejövetelek alkalmával ott látható immár az asztalon az obigát likőrös palack; ha bármily csekély mértékben történik is a fogyasztás, mégis csak egy rossz társadalmi szokást kell benne regisztrálnunk, mégis csak alkohol fogyasztásról van szó; s a mi pedig teljesen nélkülözhető s lehet mondani egy ferde kinövés a társas összejöveteleknek.

Az alkohol teljesen nélkülözhető. — Ha a mérleg serpenyőj-be vetjük annak hasznos és káros tulajdonait, bizony, nagyon magasra fog billenni annak az emberi szervezetre kifejtett hasznos volta.

Számításba jöhetne még talán mint gyógyszer. Múndazon esetekben, a midőn a szív működés fokozására van szükségünk mint pl. tüdőlobnál mérsékelt mennyiségben az alkohol adagolása szükséges, de ezt nyomatékka kívánom megjegyezni, csak is azoknál, akik az alkohol rendszeres élvezéséhez hozzá voltak szokva, egyéb esetekben más módokon is képesek vagyunk a szív működését fokozott munkára serkenteni.

Továbbá ott is indokolt még az alkohol mérsékelt adagolása, a hol az anyag csere fokozásával a vérképzést kívánjuk előmozdítani pl. vérszegény egyéneknek.

Múndazon irányzat azonban, a hol a fejlődő zsege gyermekkorban az alkoholt mint gyógyszert adagolják, határozottan elítélendő. — Hányszor halljuk, egyébként értelmes szülőköt, adjunk a gyermeknek bort, attól erősödik, szaporodik a vére satb.

arra természetesen nem gondolnak, hogy a gyermek idegrendszerét, a rendszeres bár mily csekély mennyiségű bor adagolásával, állandó izgalomban tartják, a mi később szellemi tompultságra s testi fejlődésbeli visszamaradottságra vezethet.

Arról a visszaélésről, a mit munkásoszt. gyermekeinél, — a rendszeres pálinka adagolással művel, — már nem is beszélhetünk. Itt vetik meg alapját a ragályos betegségek iránti fogakonyáságnak, az izsákosság későbbi kifejlődésének és a tuberculózisnak.

Halvány képet kívánok már most nyújtani hogy az alkoholonak egyszeri mértéken túl való élvezése mily kór képalakjában jelentkezik, vagyis más szóval mit nevezünk részegségnek.

Az imént kifejtettem, hogy az alkohol mértékletes élvezete fokozott ideg működésben nyilvánul, egy bizonyos fokon túl azonban már kóros tünetek mutatkoznak, a melyek már a részegség jelei: az alkohol mérgező hatása következtében a részeg ember eleinte izgatott, fölhevült, minthogy a gyomor nyálkahártyája erősen izgatva lesz gyakran hanyásk következik be, az erőkés kezdetben szaporodik, később gyengül és gyérül, dus veritek elválasztás jelentkezik, a mozgások összerendezetlenekké válnak, mitán forgásban nyilvánul, a beszéd dadogó lesz, ezen tünetek a kis agy működésének bénulására mutatnak, majd később az ember a külső benyomások iránt apatikussá válik; majd pedig a külső behatásokkal szemben erőszakosan reagál, ezek mind a mellett bizonyítanak, hogy a nagy agyvelő szürke állományának sejtjei működésben kívül helyeztettek a érvényre jutnak a gépies működések. Később megszünik a teljes elméleti tevékenység, beáll az öntudatlan állapot.

Folyt. köv.

Különfélék.

— Vármegyénk új főispánja. A hir, melyet lapunk hasábjain hónapok előtt érintettünk, valóvá vált, *Simonyi Bélát* nevezte ki Öfelsége a koronás király Barárvármegye főispánjává. — *Simonyi Béla* mint alispán ellentétben állott a garami érdekeltség nagyfontosságú székhely-kérdésével; ebből kifolyólag a törvényhatóság kebelében több kérdést a garami érdekeltség rovására, kárára engedett érvényesülni. — Ennélfogva a Garami-párt őt az utóbbi tisztújításnál nem jelölte az alispáni állásra. Főispánná való kinevezésében is csak azon előzetes megálapodás folytán nyugodott meg, hogy a székhely-kérdés az ő kinevezése előtt, befolyása nélkül o'dassék meg. December hó 12-én a vármegye döntött a székhely-kérdésben és *Simonyi Bélát* a király január hó 22-én kinevezte megyénk főispánjává. Jól tudjuk, hogy a kormány őt, mint a nemzeti küzdelem hőjét tüntette ki bizalmával. Mi ebben meggyugszunk. Ő most már főispáni állásából kifolyólag a pártok fölé van helyezve, feltesszük, hogy magasatos hivatását teljesíteni is fogja; ebben a meggyőződésben üdvözöljük őt kinevezése alkalmából. — Mi — a garami érdekeltség részéről teljes bizalommal tekintünk — megyénk törvényhatósági bizottságának a székhely-kérdésben hozott határozatának végrehajtása elé: ha ez a többségnek akarata szerint érvényre jut és szazados üldelmünk nyugvó pontra talál: új főispánunk vezérlete alatt szivesen haladunk tovább vármegyénk kulturális és anyagi intézményei fejlesztésének munkájában. — Ennékül, határozatunk jóváhagyása nélkül vármegyénk békés fejlődése lehetetlen. Reméljük a jobbat! *Andrássy* gróf belügyminiszter alkotmányserete, bölcsesége megmenni Barárvármegye közönségét a bekétienségtől, az áldatlan küzdelemtől.

— Városi közgyűlés. Léva r.-t. város képviselőtestülete január hó 29-én délután rendkívüli közgyűlést tartott. *Bódogh* Lajos polgármester indítványára *Levatic* Gusztáv, dr. *Katona* János és *Friedmann* Samu képviselőtestületi tagok bizattak meg a jegyzőkönyv hitelesítésével. A polgármester jelentést tett a javadalmi hivatal 1907-ik évi forgalmáról, az ezen évre vonatkozó leszámolásról s az állam segélyről. A jelentést a közgyűlés tudomásul vette. — Ezután a villanyvilágítás dolgai kerültek szőnyegre, ismét hosszu tárgyalást idézvén elő. A polgármester jelentette, hogy a villanyvilágítás ellenőrzésére kiküldött bizottság szakértőt hívott a fővárosból, aki a telepet megvizsgálta, s tapasztalatairól írásban fogja benyújtani jelentését. (Közbeszólás: „nem kellett volna addig elengedni, míg jelentést be nem adja!”) A polgármester ismétlést a városi hatóságok a villamos telep ellenőrzésére irányuló teendőit, kimutatta, hogy a hatóságot mulasztás nem terheli, ennél fogva a Lévai Ötálló 3-ik számában közölt cikket — mely a polgármestert, városi mérnököt és rendőrkapitányt mulasztással vádolja — rágalomnak jelenti ki, és kéri a közgyűlést, rendelje el, hogy ezen ügy jogügyi bizottságnak adassék ki, hogy az a megtorlás iránt intézkedjék. — Dr. *Frommer* Ignác az előadottakból meggyőződött, hogy a hatóságot nem terheli mulasztás, ezért kicsinyes dolognak tartaná esetleg sajtópórt indítani nevezett lap ellen, mert: „verebár nem szokás ágyuval lövő dözni”. *Báthy* László prépost-plebános felemlti, hogy kifünnös véletlenképen a mult heten ugyan ilyen okból az esztergomi hatóság is sajtópórt indított az egyik ottani lap ellen; egyebiránt ő is dr. *Frommer* véleményen van. A polgármester annak kijelentése után, hogy ő a közgyűlésre való tekintetből, kötelességszerűleg tette az indítványt, de mivel a közgyűlés nem tartja a további eljárást szükségesnek, indítványát visszavonja. — *Suhajda* János, mint a magán-villanyfogyasztók értekezletének megbízottja több rendbeli felvilágosítást kér a város mernökeitől. Többek közt: hogyan értendő a szerződés 2-ik fejezetének azon pontja, mely a fogyasztott áram árát átlapítja meg 800 órán túl való fogyasztás hektovattónként 4 fillér, — vajjon mikor van a magánfogyasztóknak ezen kedvezményre joga, mert eddig senki sem részesült abban. Vajjon egyetlen lámpa 800 órai egészre értendő, (ahogy a villanyos telepen értelmezik) vagy pedig az összes lámpák egymás után való egésze. *Belcsák* Béla városi mérnök erre nézve kijelenti, hogy a szerződés említett pontja homályosan van szövegezve, az csak azok érthetnek, akik a szerződést megkötötték. — *Suhajda* János meg arra kerte a polgármestert, lehetőleg hasson oda, hogy a magánfogyasztók ne fizessék a drága órapénzt, akik már újév óta ugyis kifizettek az óra árát, különben is magának a vállalatnak érdeke, hogy a fogyasztókhöz órákat állítson be. Baj az is, hogy ezek az órák nem gyári pecsettel, hanem a villanyos társaság plombájával vannak lezárva. A hosszas tárgyalás során kiünn az is, hogy kellő szakrtelem híján nem vagyunk képesek a társaságot ellenőrizni, különösen a magánfogyasztók általános teljeen védtelenül. — Felvilágosításai szolgált *Báthy* László prépost-plebános, röviden ismertetvén az említett szakértő megjegyzéseit is. A közgyűlés végül megbizta a tanácsot, hogy tegyen meg minden lehető é ügyben, annak a homályos pontnak is kuttassa ki a való értelmét. — A marhavasártér kibővítésének ügye — elegendő számú tag nem jelenvén meg — a márc. 31-iki közgyűlésre halasztott. A közgyűlés elfogadta a tanács javaslatát a köbányának hazitlag való kezelésére. Ugyancsak elfogadatot a közvilágítási lámpák szaporításáról szóló javaslat azzal, hogy egyelőre csak a három ujonnan épült utca szereltessek fel lámpákkal, a többi pótlás és kiegészítés csak akkor, ha a telep rendezhetővén, képes lesz nagyobb áramfejlesztésre. Az új lámpák felállítására szükséges 2135 korona 15 fillér költség már most beállíthatik a kötelességtől. — Ezután még tudomásul vette a közgyűlés a főgimn. tandíjelengedés körüli eljárás elveit.

— **Tudományos felolvasás a főgimnáziumban.** A szokott időben (csütörtökön este 6—7 ig) megtartott felolvasás előtt bevezettképen hallgattuk *Konsch* Jenő gimnáziumi tanár ügyes zongorajátékát és szinte kívántuk, hogy a felolvasás után is játsszék. Divényi Gyula tanár felolvasása, a *Komikum*-ról igen szép példát adott arra, miként lehet az elvont tudományos, esztétikai dolgokat, is érthetőkké vonzókká tenni. A komikum fajairól értekezett és úgy az életből, mint az irodalomból számos példát hozott fel. Az igen szépszámu II. válogatott hallgatóság élvezettel hallgatta különösen a tárgyat megvilágító példákat, melyek sokszor általános derültséget keltek. A tanulságos és élvezetes előadás valóban kellemes órát szerzett minden jelenlétvőnek, még azoknak is, akik az intézeti támlásszék készlet hiányos volta következtében támla nélkülül székeken ültek. Ez is mutatja, hogy a felolvasások közönsége folyton növekszik. A terem világítása, hőmérséklete megfelelő volt. A villamos világítás esetleges tréfalódása ellen biztosítékul ott volt az asztalon két gyertya és a terem közepén harca kész függő petróleum lámpa.

A következő csütörtöki felolvasás tárgya „A magyar dalköltészet”. Felolvasó Divényi Gyula s *Konsch* Jenő is újra a zongorához ül.

— **A lévai tisztviselők egyesülete** folyó hó 29-én tartott közgyűléséből kifolyólag *Holló* Sándor elnök indítványára a következő nyilatkozattal fűzte ki bizalmát és tiszteletét az országos tisztviselők egyesületének *Baththány* Tivadár gróf iránt:

A lévai állami és köztisztviselők egyesülete a magyar művelt közönséggel egyetemben a mélyen elszomorodva szemléli ama beteges tünetet, mely némely hivatalnoki felváltkodott politikai iparvogor szereplésében mutatkozik.

Nem restelik ezek legszentebb intézményeinket becsülni, a koronának fényét, ümbusát, a kormányának, parlamentnek tehetőségét a förtöbe ráutáni csak azért, hogy ezen tekintélyek iránt a magyar nemzet szívét elfásítsák, a magyar nép áhítatos kegyeletét lerombolják.

A magyar társadalomnak, testületnek kimagasló alakjait uton utóféln becsülni.

Ilyen becsülni, indokolatlan támadás, durva, szemérmelen sértés érte legközelebb társadalmunk egyik vezérő egységét, a „Magyar Országos Tisztviselők Egyesület”, nek nagyérdemű elnökét, *Baththány* Tivadár grófot, melyet ellene az óbudai választás alkalmából *Vázsonyi* Vilmos demokrata vezér követett el.

*Baththány*nak neve, politikai pályafutása, közszereplése oly pánczélt képez, melyről visszazattan az ily szemérmelen támadás nyílzápora. *Baththány* Tivadár grófnak neve, emlékezte, élni fog közházasu tevékenységében, a kis emberek jólétének biztosítását képező intézmények megalkotásában az idők végtelensége. A törhetlenség e nemes bajnokának a védelemre nincs szüksége. A közérzület mégis felháborodik e méltatlan támadás miatt és egyesületünk minden tagja a legmélyebb megbortránkozással utasítja vissza e szenvedélyes, méltatlan támadást.

Mély tisztelettel, ragaszkodással üdvözlőjük az alkalmából országos egyesületünknek nagyérdemű elnökét és szeretettel kérjük, hogy áldásos tevékenységét a magyar tisztviselők érdekeinek védelmében fentartani kegyeskedjék!

Az íg áldás kísérje nemes törekvését!

Léva, 1908. jan. 29-én.

Bányai Ferenc a tisztviselők egyesületének jegyzője. **Holló Sándor** elnöke.

— **A főgimnázium ünnepélye.** A lévai közfoganitóréndi rom. kath. főgimnázium ifjúsága a piarista iskolák szent alapítójának, *Kalazanti* Szent Józsefnek emlékére ma vasárnap d. e. 10 órák or az intézeti díszteremben ünnepélyt tart.

— **A Kath. Legényegyesület báija.** Szűk körben, családias jelleggel folyt le legényegyesületünk farsangi mulatsága. Megfelelő helyiség hiányában a szintén meg nem felelő egyesületi helyiségben tolongott a mindig jó kedvű fiatalság. Reményünknek adunk kifejezést, hogy a vezetőség teremtő ereje lehetővé teszi, hogy jövő farsangban tágasabb, díszesebb lakásban fogadják vendégeit az egyesület. Annyi ügyesség, ügyelem és előzékenység, amennyivel a legényegyesületben találkozunk, megköveteli a korszellemnek megfelelő otthont. A táncmulatságot műsor előzte meg. Színe került a „*Virágfakadás*”. Feltették az egyfelvonásos utazójáték szépségeit. Jól esett meggyőződnünk, hogy a rendező is, *Selling*er János e. r. t., meg a szereplők is mesterialdottak meg feladatukat. Nelli és Laci, *Szabó* Ilonka és *Kovács* János rejtett szerelmüket nagy ügyességgel mutatták be. *Kovács* Péter és *Mária*, *Bella* László és *Szepsy* Margitka az erős papucshűt és kalapot viselő kycngye nagyságát az eredetnek megfelelő módon játszották. Ödön, a kis *Selling*er Sanyika

valóságos Metasztó volt. A kedvesen maszkirozott szobaleány, *Szabó* Margitka, annyira jellegzetesen adta szerepét, hogy egész reggelig Kató volt a megszólítás. Ugyancsak ő mókázott fiomsággal a „*Baleset*” című páros jelenetben völgényével az elegáns *Csuwara* Lajossal. A műsor „*A fogházban*” című katonai bohózzattal végződött. Csupa férfi szereplő. Nem is tudjuk, melyiket díesérjük meg jobban, *Selling*er János-t, az őrmestert, *Gutmann* János-t, a hadnagyot *Balázs* Sándor-t, a káplárt, vagy a hanyagul löbözött őrt, *Bella* László-t? Vagy pedig, *Csuwara* Lajost, a bamba képi közlegényt? Egyik jobban mulatott mint a másik. Tehát itt a jutalmat közösen érdemlik, mivel a szerepüket a lehető legügyesebben adták elő. A mi a műsor után következett, azt őrm. volt látni. Akinek gondja volt, az gondtalan lett, akinek gyásza volt, az felsőbb engedélyre letette a gyászt, egész reggeli kilenc óráig. Akkor ment haza a vendégek zöme. A kislányok is akkor mentek pihenni. Az egyesület jövedelmét felülfizetésekkel a következő jötevek szaporították: *Jónás* Imre 3 korona 40 fillér, *Kostyék* József 1 korona 80 fillér, *Kaveggia* Kálmán 1 korona 40 fillér, ifj. *Kovács* János 1 kor. 40 fillér, *Tonhalzer* Ferenc és *Rotyik* József t. 20—1. 20 K. *Szabó* József és *Klincsokné* 1—1 korona, *Bakos* Ferenc 80 fillér, *Brezina* N. 60 fillér, *Árkás* József 50 fillér, *Valentik* Gergely, *Kocsmarek* József, *Szlusni* József *Lángh* László, *Boldis* János, *Mandák* N., 40—40 fillér, *Korab* N. 20 fillér.

— **Jubileum!** A *Stefánia* árvaház 25 éves fenállását ünneplő lévai nőegyesületnek folyó hó 8-án megtartandó hangverseny- és tánc mulatsághoz igen élénk remények fűződnek; messzevidékről foglalják le a belépti jegyeket, és az ifjuság régen nem észlelt lelkesedéssel várja a táncostályt.

— **Barsvármegye II. Rákóczi Ferenczért!** Mióta a nagy Rákócziának hamvai hazai földben pihennek, általános ohajjá váit, hogy a dicső nemzeti fejedelemlnek nagyságához méltó szobor emeltesse. A hazafias mozgalom élére gróf *Andrássy* Gyula és a kuruzdők nagynevű historikusa: *Thaly* Kálmán országgyűlési képviselő álltak. Az ő vezetésük alatt bizottság alakult, mely az eddig egybegyűlt alap kiegészítésére nyerevényekben gazdag sorsjártókat rendez. A sorsjártók fönyereménye 40 000 korona. Vannak ezenkívül tízezer, hater, ötezer, továbbá sok kétezer és ezer koronás és kisebb nyerevények. Az összes nyerevények értéke 90 000 korona. Ezeket a hazafias célu sorsjegyeket melyeknek darabja egy koronába kerül, most küldte meg a bizottság Barsvármegye közönségének, megynék urhölgyeit pedig fölkérte a sorsjegyeknek ismerősök körében terjesztésére. A szobor bizottság elnöksége száznál több barszmegei hölgyet kért föl a hazafias ügy támogatására. Vármegyeünk hazafias közönsége mindenkor maghozta áldozatát nagyjaink emlékének s kétségtelenül örömmel és lelkesedéssel fogja meghozni a nagyok nagyjainak, a magyar szabadság első zászlóobontójának: *II. Rákóczi* Ferencznek is. A nagy kuruc fejedelem éremleke egyuttal a mindent feláldozó, példászerű haza szeretetnek emléke lesz, járuljon tehát hozzá minden magyar, hogy a monumentális szobor létesüljön. Adóssága ez a magyarok az őznetlen hazaszeretet eszményképe iránt s bizony restelkennünk kell, hogy ily későn hozzuk meg áldozatunkat a dicső Rákócziának, a ki hazájáért, a mi szabadságunkért, — családai tüzhelyét, boldogságát s minden földi javát föláldozta. Tegyük jóvá a mulasztást! — Hölgyeink! Járjanak elől jó példával! — A sorsjegyek nyilvános huzása március 15-én lesz Budapesten a m. kir. lottóigazgatóságznál (IX., ker. Vámpalota). A központi sorsjegy iroda Budapesten, IX., Baros tér 2 szám alatt van.

— **Farsangi hírek.** Tegnap este, illetőleg a mára virradó éjjel folyt le a *kereskedő ifjak* estélye a váro-házán fönt és lent. Ezen első mulatság fényes sikere után itölve az idej farsang emlékeztetése lesz *Cárneval* herceg napójában. — Ugyancsak pazar, művészi értékű műsorral ma este lesz a *katholikus kör* báija az *Oroszán* fogadóban.

— **Államsegély.** *Steiner* Ignác lévai izr. iskolai igazgató-tanítónak fizetése kiegészítésül: a vallás és közoktatásügyi kormány 200 korona állam-egélyt utalványozott.

— **Az újbányai ifjusági egyesület** ma, vasárnap a *Kaszinó* helyiségeiben táncol egybekötött műbenedéki színelőadást rendez. Színe kerül *Abonyi* Lajos a *Betyár* kezdője című népszínműve.

— **Felhívjuk olvasóink, különösen a gazdák** figyelmét mai lapunknak *Az őszi vetések felségítése* című igen aktualis

cikkére, melyet a gramvidéki talaj és gazd. viszonyok tekintetbe vételével különösen a vidéki lakbéli gazdák számára irt *Bence* Imre ur a lévai tanítóképzőhöz beosztott gazd. szaktanár. A cikkben ajánlott eljárással próbát tehetnek gazdáink, mit lehet tenni az elmaradt és gyöngye őzi vetések felségítésér.

— **Arany lakodalom.** Ritkaszép ünnepély folyt le január 30-án Esztergomban. Sinkovits István és neje született Balics Anna arany lakodalmukat ülték — szeretett gyermekeik, unokáik és dédunokáik körében. Az egyházi áldás után, melyet a menyasszony testvére *Bulics* Ferencz budakeszi esperes plebános végzett, családi bankett volt, melyen az egész rokonság résztvett. A hosszú életkort élt szülők egyik fia *Sinkovics* Ferenc helybeli kegyesrendi tanár is. — Eljenek még soká!

— **Munkásházak Léván.** A legszebb szocialis feladatok egyike a munkás otthonok létesítése. Értven ez alatt nem csak egyesületi házat, de minden család részére külön saját házikót, udvarral és kerttel. Ahol ezt létesíteni tudják, ott meg vannak oldva a nehéz szocialis problémák Léván a Munkás-Egyesület kebeleől indult meg az eszme, a tagok már szépen fizetgetik is be az alapítóke részleteit, s a dolog oly jó uton halad, hogy 1909-re már megkezdik a munkásházak építését. Ez évben pedig — valószínűleg a káikai uton — szép és kényelmes házat épít a munkások egyesülete, a melybe valószínűleg bele fog olvadni a kath. legényegyesület is. Helyesen! Egyesületesen az erő!

— **Még egy róka-historia.** Az őszi vadászati szezon végén két professzionatus lévai vadász egy kis vigasz-versenyt illetve vadászatot rendezett egy közeli erdő területén. Nagy fáradság és több sikertelen *hajlétsa* után sikerült egy szép tapsifülest leteríteni. „A becület meg van mentve” — vigasztalta egymást a két nimród. Még egy utolsó (nem a *legutolsó*) hajtás volt hátra; a hajtókat elküldték helyőkre, a nyulat és fölös vadászbekeseket letették egy terebálys tölgfya tövébe, ők pedig, már mint a két nimród, vagy száz lépéssel előbbre mentek a *stand*-ra. Ez utolsó hajtás is sikerrel járt, még egy tapsifülest került. Nagy az öröm, mert könnyű az osztokodás. Oka ennek a tölgfához, hogy fölszedjük az otthagyt holtmit, hát az első nyul elűnt. Erre először álmétkódás, azután káromkodás, végre nyomozás következik, mely utóbbi révén kiülít, hogy id-igen ember nem jart ott, elulben a hó tisztán elárulja, hogy egy élműs róka cipete el a drága pecsenyét; a kecses róka nyomok mellett, jobbról és balról szabálytalanul kapart sávok látszanak, az elrablott nyul lelőző lábainak nyomai. Uccu, utána, hátha még elcsipethetjük! A ragyogó nótákaró szőpen vezetnek a nyomok. Egy tejes órai kacsaringós, izzasztó loholás után egy mely vizmosásba elvessz a nyom, se nyul, s róka. — Ez is igaz történet, de a kárvallott vadászok erősen tagadják.

— **Multkori felhívásunkra, egy hat apró gyermekkel nyomorgó beteg anya fölségítésére** eddig a következő adományokat vettük át és juttattuk rendeltetési helyére: özv. *Gápel* Jánosné 1 kor. *Boleman* Vilmos szolgabíró 5 kor. özv. *Mészáros* Józsofné 4 kor. *Fülöp* Emilia 2 kor. N. N. 2 kor. *Tóth* Antal 1 kor.

— **Mennyi folyt be a fogyasztási adókból?** A szerdai rendkívüli közgyűlésen a polgármester jelentést tett a javadalmi hivatal 1907. évi forgalmáról. Eszerint *becsület*: borital és husfogasztási állami adók címén: 35,633 K. 81 fill. bor, hus, és szesz után szedett adó. pótlék címén: 11,543 K. 60 fill., jövedéki kihágásból eredő bírságok: 53 K. 89 fill., a kincstártól beszedési jutalék címén: 1475 K., összesen 48,706 K. 30 fill. — **Kiadások:** az államkincstárnak fizetett megváltási összeg: 28,500 K., összes kezelési költségek: 6428 K., 67 fill., a bírságokból kiutalt 5/6 rész jutalék: 44 K., 90 fill., összesen: 34,973 K. 57 fill., marad tiszta jövedelem: 13,732 K., 73 fill., — Léva város igényjogósátsága: 27,701 K., 48 fill., tehát a kir. kincstár az 1907. évre 13,968 K. 75 fillér, segéllyel tartozik hozzájárulni a fent kimutatott tiszta nyereségen kívül — A forgalomban az 1907 és 1906-ik évekhez képest 1500. illetve 1000 koronányi apadás mutatkozik; ennek oka egyrészt a déli vonat Csata felé (azelőtt csak a 4 óráival utazhattak el a garamentiék), másrészt a bor, de különösen a hus nagymérvű megráglása, ami nagyban apasztotta a fogyasztást. Ha ezen körülményeket figyelembe vesszük, ugya csökkenés mennyisége elenyésző.

— **A vadászás meggátalás** céljából a m. kir. belügyminiszter 1907-iki évi dec. hó 10-én kelt rendeletével Barsvármegye közigazgatási bizottságának felterjesztésére elrendelte, hogy *Barsvármegye egész területén a vadak, valamint azok agancsainak eladása, szállítása, vagy vásárlása a vad, illetve agancs jogos szerzését bizonyító s az 1883. évi XX. t.c.*

38. §-a értelmében kiállított igazolványok előmunkájának történetét. Ennek alapján a postahivatalok is utasítást kaptak, hogy vad illetve agancs feladása esetén a felvétel alkalmával annak jogos szerzését igazoló bizonyítvány felmutatását mindig követeljék, s ily bizonyítvány hiányában a küldeményt szállításra ne fogadják el. Igazolványul szolgálnak: az elalóira vagy szállítóra nézve azon vadászati terület tulajdonosának, vagy bérlőjének, vagy ezek megbízottjának az illetékes községi eljárással által láttamozandó bizonyítványa, akitől a vad szerzetett. A bizonyítványon, vagy a szállító levelen megjelölendő a vad fajja, neve és mennyisége.

A kőbánya házi kezelésben.
Az ó-lévai városi kőbányát most már a város kezeli, más szóval házi kezelésbe került. A termények lévai polgárok számára állanak rendelkezésül, és pedig: egy köbméter terméskő ára 2 korona; egy köbméter kavics vagy lépeső ára 20 korona. — Az idei első költségvetés szerint a bányüzem remélhető legkisebb bevétele 9000 korona, az összes kiadás 5400 korona, mely tételek már az új költségvetésbe beillesztettek. Ezzel is új jövedelmi forrás nyílt meg a város számára, amely jövedelmezőség akkor lesz igazán szembavehetővé, ha nemcsak a lévaiak, de idegenek is tehetnek megrendeléseket. Ez irányban a legutóbb tartott rendkívüli közgyűlés utasította a tanácsot, hogy az üzem kiterjesztésének tervét készítse el.

Lopás. Spányik Gyula 9 éves fiú a múlt hó 21-én este 7 órakor testvérét a 14 éves Spányik Mériát a jégpályára hívta, hol a kerítésen behajolva, a pályán levő zárt kamra ajtaját kezével kinyitván, onnan közösen 7 pár kocsolyát elloptak. Másnap 2 pár kocsolyát hóna alá vett s kiment a vár alá kocsolyázni, de ez volt veszte, mert a pályán alkalmazott Siskér János úr a kocsolyákat felismerte s őt a rendőrségre kísérte, hol tagadással iparkodott magáról a gyanút elterelni, de minthogy ezzel célt nem ért, beismerte a lopást. A kocsolyák nagy részét lakásán voltak elrejtve, s ott lefoglaltattak. Spányik Mária lopásért már többször fő jelentést leány megbüntetésére vezetett az iratok a lévai kir. járásbíróhoz átadták.

A visszatetsző szaga és ize következtében oly mértékben bevehető csukamajolaj végre jó ízű és könnyen emészthető állapotban kapható a híres *Scott-féle Emulsió*-ban, mely minden gyógyáron kapható.

Közönség köréből.

Köszönetnyilvánítás.

Nyiredy Gáza kádár mester Léva r. v. város IV. tizedének polgárai nevében 10 koronát, — Blük József lévai lakos pedig a Nagy József féle ügybői kálygáig 4 koronát voltak szívesek Stefania árvaházunk céljaira adományozni.

Amidőn ez összegyűjtéséhez vételeit nyilvánosan is van szerencsénk igazolni — fogadják a nemeslelkű emberbarátok kis árvainkkal éreztetett jószágukért hálás köszönetünket.

Léva, 1908. év január hó 29.

Leidenfrost Tódorné Faragó Sámuel
nő-gyfl. tb. elnök nő-gyfl. titkár.

Lévai piaciárak.

Rovatvezető: Kónya József rendőrkapitány

Buza m.-másként 23 kor. 20 fill. 23 kor. 40 fill. — Kétszeres 21 kor. 20 fill. 21 kor. 60 fill. — Rozs 21 kor. — fill. 21 kor. 60 fill. — Árpa 12 kor. 80 fill. 14 kor. — fill. 80 Zab 16 kor. 10 fill. 16 kor. 40 fill. — Kukorica 13 kor. 40 fill. 13 kor. 80 fill. — Lenese 12 kor. — fill. 12 kor. 10 fill. — Bab 12 kor 50 fill. 13 kor. 40 fill. — Köles — 9 kor. 60 fill. —

Vetőmagvak 100 kilónként: Vörös lóhere természetesül aránkammentes 210—225 Vörös lóhere, kis aránkas 190—205 Vörös lóhere, nagy aránkas 170—180 Luczerna, természetesül aránkammentes 160—165 Luczerna, világos szemű aránkas 150—155 Luczerna, barna szemű 140—145 Baborhe e 36—40 Baltacsin 32—34 Tavasszi búkköny 18—20.

Az anyakönyvi hivatal bejegyzései.

1907 évi: január 26-tól 1908-évi február hó 2-ig

Születés.

A SZÜLŐK NEVE	A gyermek neve	A gyermek neve
Karlinszky Béla Schromf Irma	fiú	Ferencz
Lőwy Lipót Hollósi Irén	leány	Terézia
Fuchs Izidor Engel Janka	fiú	László
Kiszela János Janek Mária	fiú	János

Halálozás.

AZ ELHUNYI NEVE	Kora	A halál oka
ösv. Jakab István	89 éves	Tüdőgyulladás
Buchta József	16 hó	Tüdőgyulladás
Kónya Józsefné	67 éves	Agg. végkimerülés
Kollar Erzsébet	51 "	Szív baj
Schmidt Keresztélyné	37 "	Tüdőgümör

2530/1907. tkvi. szám.

Árverési hirdmény!

A lévai kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közzhírre teszi, hogy a lévai telekkönyvtár végrehajtónak **Hrbik Jakab és neje Sebó Anna** egyköszmályi lakos végrehajtott szüvedők elnei 119 korona 80 fillér tőkevetelés és jár. iránti végrehajtsi ügyében a lévai kir. járásbírószék területén levő Nagykoszmály községben fekvő s végrehajtott szüvedők jogutódai Hrbik István és neje Horváth Katalinnak a nagykoszmályi 44. számú tjkében A I. 1-sor 500 hrszámú ingatlanban 1/4 rész illetményére 1166 korona kiküldtési árban az árverést elrendelte és hogy a felebb megjelölt ingatlan az 1908 évi március hó 2-ik napján délelőtt 9 órakor Nagykoszmály község házánál megrendendő nyilvános árverésen a kiküldtési áron a ul nem fog eladni.

Árverezni szüvedőzők tartoznak az ingatlanok becsárának 0.0% át készpénzben vagy az 1881 évi LX. t.c. 42-ában jelzett arfolyammal számított és az 1881 évi november hó 1-én 3333 szám alatt kelt I. M. R. 8 §-ában kijelölt ovdékképes értékpapírban a kiküldtött kezéhez letenni, vagy az 1881 évi LX. t.c. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előzetes elhelyezésről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Léva n a kir. járásbírószék mint telekkönyvi hatóságnál 1907 évi december hó 19-ik napján.

Hoffmann Árpád

kir. ajárásbíró.

3556/1907 tkvi. szám.

Árverési hirdmény!

A lévai kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közzhírre teszi, hogy ösvény Holeczka József né szül. U. mák Anna és jkő lakos végrehajtsók **Chlebó András és neje Dukát Katalin** garam-szölősi lakosok végrehajtott szüvedők elnei 200 korona tőkevetelés s jár. iránti végrehajtsi ügyében Chlebó András és neje Dukát Katalinnak a lévai kir. járásbírószék területén Garam-Szölős község határában a gr.-szölősi 832 számú tjkében A I. 1-sor 398 hrszámú ingatlanban 1/4 rész illetményére 302 kor. na, ugyanazonoknak az 836 számú tjkében A I. 1-sor 572 hrszámú ingatlanban 1/4 rész illetményére 205 kor. na ugyanazonoknak az ottani 837 számú tjkében A I. 1-sor 723 hrszámú ingatlanban 1/4 rész illetményére 219 korona, ugyanazonoknak az ottani 365 számú tjkében A I. 1-sor 1192 hrszámú egész szőlőre 190 korona, ugyanazonoknak az ottani 105 számú tjkében A I. 2-7 sor 324/b. 510/b. 646/b. 776/b. 9 3/b. hrszámú ingatlanokr. és tartozékaikra 693 korona, ugyanazon tjkében A I. 1-sor 974/b. hrszámú számú egész ingatlanra 18 korona, A 2 sor 995/b hrszámú egész ingatlanra 6 korona, az A 5 sor 1 20/b. hrszámú egész szőlőre 52 korona, A 6 sor 1455/b hrszámú egész szőlőre 36 korona, az A 7 sor 1459/b. hrszámú egész szőlőre 12 korona, ugyanazonoknak az ottani 939 számú tjkében A I. 1. 2. sor 885 hrszámú ingatlan s tartozékában való 1/4 rész illetményére 40 korona végrehajtsi szüvedők jogutódai Králik József és neje Magyar Mériának az ottani 1094 számú tjkében A I. 1 sor 1880/b. hrszámú egész szőlőre 52 korona kiküldtési árban az árverést elrendelte és hogy a felebb megjelölt ingatlanok az 1908 évi február hó 24 napján délelőtt 9 órakor Garam-szölős község házánál megrendendő nyilvános árverésen a kiküldtési áron a ul is el fog adni.

Árverezni szüvedőzők tartoznak az ingatlanok becsárának 10% át készpénzben vagy 1881 évi LX. t.c. 42-ában jelzett arfolyammal számított és az 1881 évi november hó 1-én 3333 szám alatt kelt I. M. R. 8 §-ában kijelölt ovdékképes értékpapírban a kiküldtött kezéhez letenni, vagy az 1881 évi LX. t.c. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előzetes elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Léva n a kir. járásbírószék mint telekkönyvi hatóságnál 1907. évi december hó 6-án.

Hoffmann Árpád

kir. ajárásbíró.

Nyiltér.

Tanonc kerestetik Juhász Zoltán vas és szerszám üzletébe Ipolyságon. 13-14 éves jó házból való fiuk szülei irjanak a céghez részletes felvilágosítást.

Kiadó. Forgács féle Kalvintéri házban, konyha, éléskamra és fakamrából álló lakás, — egy bolti helyiség 2 műhely szobával, mely 25 év óta megszakott szabó üzlet volt, — Kékai lakásán szép 2 szoba, e szoba, konyha, éléskamra, külön gyümölcs udvar és fakamrából-álló lakás kiadó; ugyanott kitűnő zamatú fehér- és vörös-, ó és ujjbor 50 literen felül kapható.

Eladó szülő Kereszthegyen 757 □ öl dus gyümölcsös-sel, közös hajlék- és pince használattal. — Bővebb felvilágosítás ösv. Tusnay Jánosné n L. van.

Kiadó lakás! Két nagy szoba, konyha, élés kamrával és egyéb mellékhelyiségekkel együtt, esetleg kerttel is május hó 1-től kiadó. — Bővebbet ösv. Neumann Adolfné László-utca 6 szám alatt.

Tanitók és magán hivatálnokok egy ekeelő elismert és részvénnyársaság helyi képviselőinek átvétele által igen hasznos helyi mellékjövdelemre tehetnek szert. — A tanitók „B. R. Mellékjövdelem” jogja a aat Győri és Nagy hirdetési irodájába, Budapest, Magyar utca 8. címzendők.

Kiadó lakás. Mártonfi-utca 12. házszám alatt igen jó forgalmu bolti helyiség, két szoba, konyha, élés kamra, pince és más mellék helyiségekkel május hó 1-től kiadó. — Bővebb felvilágosítást a házban ösv. Vankay Palnéval.

Tüzifa és porosz köszén megrendeléseket elfogad és házhoz szállít **Brun József és fia Léva.**

Keresek helyben bérbe f. évi május hó 1-től 3. esetleg 5 evre 4- vagy 5 szobás lakást mellék helyiségekkel; tágas udvar és istállóval rendelkezők előnyben részesülnek. — Bérbeadók kéretnek Amstetter Imre dohánygyáru sárának tudomására hozni.

Eladó Drogueria Besztercebányán egyik legforgalmasabb, Piactéren fenálló kitűnő vevőkörrel bíró s fényesen berendezett **gyógyár**u (drogueria) üzlet családi körülmények miatt azonnal és olcsón eladó. — Személyes vagy levelbeli komoly érdeklődőknek bővebb címet e lap kiadóhivatata ad.

K á v é.

	1 kg. frt. kr.
New-Cuba kávé	1.60
Jamaikai legfinomabb	2.20
Kuba legfinomabb	2.20
Ceylon legfinomabb	2.10
Ceylon finom	2.—
Portorico finom, és Cuba	1.60 2.—
Gyöngy legfinomabb	1.60 2.— 2.20
Moeca legfinomabb	2.20
Arany Java legfinomabb	2.20
Brazíliai legfinomabb	1.60
Brazíliai II. rendű	1.30
Cuba pörkölt	2.— 2.40
Hungaria kávé	1.20
Örötl kávé	1.—

Kapható:

Kern Testvéreknel, Léva.

A fiatal leányok

ha testileg gyengék, vagy csak muló betegségben szenvednek is, már régóta bizalommal viselhetnek a

SCOTT-féle Emulsió

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

iránt, mert fejlődésükre jótékony hatással van ez az izletes, könnyen emészthető **legjobb erősítőszert**. Serdülő leányoknak minden alkalommal ezt a bevált kitudó szert kellene használniok, a mikor gyengék, tártadtak és kedvetlenek.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50f.

Kapható:

a gyógyszerházakban.

123 szám 1908 év.

Hirdetmény.

A lévai ker. munkásbztosító pénztár igazgatósága által ezennel közhírre tétetik, hogy az orsz. munkásbetegségélyző és baleset biztosító pénztár igazgatósága 1907 évi december hó 20-án tartott ülésében elhatározta, hogy az alapszabályainak 17 §-a 1908 évi február hó 1-én lépett életbe, mely szerint a bér osztályok a következőkben vannak megállapítva:

I. osztály	1 koronáig
II. "	1—2 "
III. "	2—3 "
IV. "	3—4 "
V. "	4—6 "
VI. "	6—8 "

Együttal utasította a pénztár igazgatóságát a fenti bér osztályok után esedékes járulékokat folyó évi február hó 1-től 3%-kal kivetni és beszedni, figyelemmel azonban a törvény 25 §-ának 3 bekezdésére; a kivett járlékok az 1907 évi XIX. t.-c. 41 §-a értelmében fele részben a munkaadót, fele részben pedig az alkalmazottat terhelik, minél fogva a munkaadó ez utóbbi összegét alkalmazottja fizetéséből vagy béréből levonhatja.

Miről az érdekelt munkaadók tudomás vétel és mihez tartás végett hirdetmény útján értesítetnek.

Léva, 1908. év január hó 26.

A lévai ker. munkásbztosító pénztár igazgatósága.

Hirdetmény.

Az ujbarsi fogyasztási szövetkezetnél egy

üzletvezetői állás betölten dő.

Fizetése megegyezés szerint s ezenkívül tisztességes lakás és világítás. 1000 korona készpénzbiztosíték megkivántatik, a mely után a szövetkezet 5% fizet. Nők is pályázhatnak. Az állás mihamarább elfoglalandó. A személyesen jelentkezők előnyben részesülnek.

Ujbars. 1908. év január 28.

Ujbars és vidéke fogyasztási és értékesítő szövetkezet igazgatósága.

Mótorvevők figyelmébe

Herkules-mótorvállalat.

Budapest, V., Váci-ut 30.

Ajánlja ugy cséplési, mint malomüzemre kitűnően alkalmas, legegyszerűbb benzínlokomobiljait, melyek V. ker. Váci-ut 30 szám alatti gyárban bármikor üzemben megtekinthetők.

Teljes jótállás kifogástalan üzemért

Üzemzavarok kizárva.

Bámulatos egyszerű szerkezet!

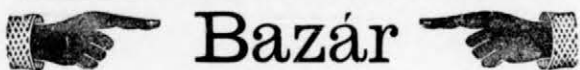
Rendkívül csekély benzínfogyasztás!

13—14 éves fiu is kezelheti!

Árjegyzék ingyen! Olcsó árak részlettízítésre!

200 drb. elismerő levél a Magyarországon üzemben lévő motorokról!

Legolcsóbb beszerzési forrás!!!

Bazár

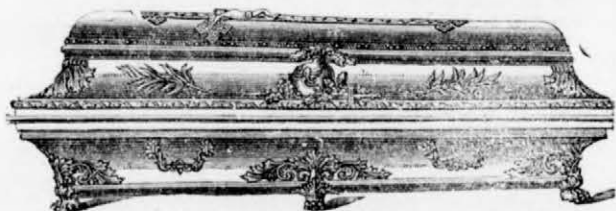
L é v á n Petőfi-utca 9 szám alatt

Női- és gyermek kötények
Női- és férfi nyakkendők
Fog-, ruha- és hajkefék
Fésűk
Hajtűk
Hajcsattok
Piaci táskák

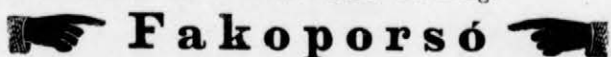
Pénztárcák
Szivar- és szivarka tárcák
Társasjátékok
Zene játékszerek
Babák
Pipera szappan

és egyéb cikkek nagy választékban, olcsó áron kaphatók.

Fa- és érc koporsók.

Szabadalmazott **érckoporsók** Beschoner gyárából légmentességű. **Gyermekeknek 18** koronától fölfelé. — **Felnőtteknek 60** koronától **100** koronáig.

Fa koporsó
Gyermekeknek **4** koronától fölfelé. — Felnőtteknek **16** koronától fölfelé.

Koszorú **1** korona **80** fillértől **20—30** koronáig.

Raktár: Kern Testvéreknél Léván.

Minden háziasszony

kérjen a legujabban érkezett s közvetlen a termelőtől importált első minőségű

New-Cuba-Kavéból

melynek aromája kitűnő és természetes festetlen színű

■ Kilója 3 korona 20 fillér ■

négy és fél kilogramos postacsomag ára **13 kor. 50 fill.**

Kapható: Kern Testvéreknél Léván.

Knapp Dávid,

mezőgazdasági és varrógépek nagy raktára Léván.

Piactéren — nagy kiterjedésű gépraktárom céljára — ujonnan épült házamban nagy választékú

állandó gépkiallítás

van berendezve, melynek megtekintésére az érdeklődő közönséget — vétel kötelezettség nélkül is — mindenkor szívesen látom és szakszerű magyarázatokkal készséggel szolgállok.

Hazai gyártmányú gépek

u. m. **HOFHERR** és **SCHRANTZ** féle gőzcséplő készletek, **GANZ** féle motorok minden nagyságban valamint minden e szakba vágó gépek és géprészek.